

UZASADNIENIE

Powódka M. M. wniosła pozew przeciwko pozwanemu (...) Towarzystwu (...) w W. o zapłatę kwoty 1.771,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lipca 2016r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu powódka podała, że prowadzi działalność gospodarczą obejmującą najem pojazdów zastępczych. Poszkodowana K. P. (1), której samochód uległ uszkodzeniu z winy sprawcy będącego stroną umowy ubezpieczenia OC zawartej z pozwanym, korzystała z samochodu zastępczego na podstawie umowy najmu z powódką. Kolidacja wydarzyła się w dniu 16 marca 2016r., a w dniu 18 marca 2016r. poszkodowana zawarła z powódką umowę najmu pojazdu na okres do dnia 22 kwietnia 2016r. Ubezpieczyciel – pozwany w dniu 14 kwietnia 2016r. przekazał poszkodowanej odszkodowanie za uszkodzony samochód. Powódka ustaliła koszt najmu samochodu na kwotę 8.339,40 zł obejmującą : koszt najmu oraz koszty podstawienia i odbioru auta zastępczego od poszkodowanej, a następnie zawarła w dniu 23 kwietnia 2016r. z poszkodowaną K. P. umowę przelewu wierzytelności. Pozwany wezwany do zapłaty kwoty 8.339,40 zł przekazał powódce 6.56820 zł tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego. Na wezwanie do dopłaty odszkodowania pozwany odmówił przekazania wyższej kwoty. Zdanie powódki okres korzystania z samochodu zastępczego przez poszkodowaną był uzasadniony, a powstałe z tego tytułu koszty w całość powinien pokryć pozwany jako ubezpieczyciel zobowiązany do naprawienia szkody.

Pozwany – (...) Towarzystwo (...) w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pisma procesowego pozwany podał, że powódka nie wykazała zawarcia z poszkodowaną K. P. umowy najmu pojazdu zastępczego albowiem dołączony do pozwu egzemplarz umowy nie został podpisany przez powódkę. Pozwany na etapie postępowania likwidacyjnego uznał za zasadny najem pojazdu przez okres 28 dni, tj. do dnia 14 kwietnia 2016r. , tj. dnia przekazania poszkodowanej odszkodowania. Pozwany podniósł, że stawka za najem pojazdu zastępczego ustalona przez powódkę jest zawyżona , a dodatkowo nieuzasadnione było doliczenie do kosztów najmu kosztów związanych z podstawieniem i odbiorem pojazdu zastępczego. Zarzucił ponadto powódce naruszenie art. 5 k.c. poprzez działania sprzeczne z zasadami uczciwości i lojalności wobec partnera handlowego.

Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017r. i 21 lutego 2017r. strony nie były obecne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. P. (1) i T. P. byli współwłaścicielami samochodu marki R. (...) o nr rej. (...).

W dniu 16 marca 2016r. Samochód R. (...) uczestniczył w kolidacji , której sprawcą był kierowca pojazdu objętego umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z jego ruchem zawartej z (...) Towarzystwem (...) w W..

Okoliczności bezsporne, a ponadto :

- akta szkody – k. 42-96,
- zeznania świadka K. P. – k. 15-115v.

K. P. zgłosiła roszczenie o naprawienie szkody wobec (...) Towarzystwa (...) w W..

Dowód:

- akta szkody – k. 42-96.

W dniu 18 marca 2016r. K. P. zawarła umowę najmu z M. M., której przedmiotem był samochód marki F. (...) o nr rej. (...). Czynsz za korzystanie z pojazdu został ustalony w wysokości 180 zł netto za dobę. Pojazd został podstawiony do miejsca zamieszkania K. P..

Dowód:

- umowa najmu z 18.03.2016r. - k. 8,
- protokół zdawczo-odbiorczy – k. 9.

Decyzją z 12 kwietnia 2016r. (...) Towarzystwo (...) w W. ustaliło odszkodowanie w kwocie 2900 zł, uwzględniające wartość pozostałości pojazdu w kwocie 600 zł. Odszkodowanie zostało przekazane K. P. w dniu 14 kwietnia 2016r. W tym czasie K. P. przebywała za granicą, gdzie pracowała. K. P. poleciła M. P. ustalenie z M. M. terminu i sposobu zwrotu wynajętego samochodu. M. P. ustaliła termin zwrotu samochodu, termin ten następnie został zmieniony.

Dowód:

- decyzja z 12.04.2016r. - k. 11,
- potwierdzenie przelewu z dn. 14.04.2016r. - k. 12,
- zeznania świadka K. P. – k. 115-115v.

W dniu 23 kwietnia 2016r. M. M. wystawiła fakturę VAT nr (...) na kwotę 8.339,40 zł za wynajem pojazdu od 18.03.2016r. do 22.04.2016r. oraz podstawienie i odbiór auta od poszkodowanej. Tego samego dnia K. P. zawarła z M. M. umowę przelewu wierzytelności w wysokości 8.339,40 zł wobec (...) Towarzystwa (...) w W. w związku ze szkodą zaistniałą w dniu 16.03.2016r.

Dowód:

- faktura VAT nr (...) – k. 13.
- umowa przelewu wierzytelności z 23.04.2016r. - k. 14.

W dniu 31 maja 2016r. M. M. wezwała (...) Towarzystwo (...) do zapłaty kwoty 8.339,40 zł tytułem zwrotu kosztów pojazdu zastępczego w terminie 30 dni.

Dowód:

- wezwanie z 31.05.2016r. - k. 15-16.

W dniu 22 czerwca 2016r. (...) Towarzystwo (...) w W. zawiadomiło M. M. o wypłacie odszkodowania w wysokości 6.568,20 zł.

Dowód:

- pismo z 22.06.2016r. - k. 17-18.

M. M. wezwała (...) Towarzystwo (...) w W. do zapłaty kwoty 1.771,20 zł tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Ubezpieczyciel odmówił zapłaty tej kwoty.

Dowód:

- wezwanie z 22.07.2016r. - k. 18-19,
- pismo z 11.08.2016r. - k. 20.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezasadne.

Powódka domagała się zasądzenia kwoty stanowiącej ustalone koszty korzystania przez poszkodowaną K. P. (1) z samochodu zastępczego – będącego przedmiotem umowy najmu wraz z kosztami podstawienia poszkodowanej tego samochodu i jego odbioru. Koszt pojazdu zastępczego stanowił szkodę w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. - stratę, którą poszkodowany poniósł w związku z utratą możliwości korzystania z pojazdu uszkodzonego w wypadku drogowym.

Okolicznościami niespornymi pomiędzy stronami była odpowiedzialność pozwanego za szkodę wyrządzoną poszkodowanej K. P., wynikająca z zawartej ze sprawcą wypadku umowy ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody powstałe w związku z ruchem tego pojazdu, zdarzenie powodujące szkodę oraz związek przyczynowy pomiędzy tym zdarzeniem a szkodą.

Pozwany kwestionował w procesie zawarcie przez poszkodowaną K. P. z powódką umowy przelewu wierzytelności i w konsekwencji brak legitymacji procesowej powódki, podnosił że spełnił w całości obowiązek odszkodowawczy poprzez zapłatę powódce kwoty 6.568,20 zł oraz wobec poszkodowanej kwoty 2.900 zł. W odpowiedzi na pozew pozwany podnosił, że ustalając wysokość kosztów najmu pojazdu zastępczego pozostających w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą uwzględnił okres korzystania przez poszkodowaną z pojazdu do dnia przekazania jej odszkodowania (tj. 14.04.2016r.). Pozwany następnie zakwestionował wysokość stawki za najem pojazdu zastępczego, wskazując że była ona zawyżona, nieadekwatna do realiów rynkowych, a nadto niecelowa i ekonomicznie nieuzasadniona. Przyjęta przez powódkę stawka czynszu za korzystanie z pojazdu nie odpowiada stawkom stosowanym dla tego typu rzeczy. Ostatecznie, pozwany zarzucił powódce naruszenie art. 5 k.c. jako skutek działania naruszającego zasadę uczciwości i lojalności wobec partnera handlowego w konsekwencji zastosowania stawki zawyżonej w stosunku do obowiązujących na rynku.

Podstawą prawną roszczenia powoda był art. 805 k.c. w zw. z art. 34 i 36 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm.).

Stosownie do art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia ubezpieczyciel zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie: 1) przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku; 2) przy ubezpieczeniu osobowym - umówionej sumy pieniężnej, renty lub innego świadczenia w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku w życiu osoby ubezpieczonej.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 cytowanej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego uważa się również szkodę powstałą podczas i w związku z: **1)** wsiadaniem do pojazdu mechanicznego lub wysiadaniem z niego; **2)** bezpośrednim załadowywaniem lub rozładowywaniem pojazdu mechanicznego; **3)** zatrzymaniem lub postojem pojazdu mechanicznego (ust. 2).

W myśl art. 36 ust. 1 ustawy odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że koszty związane z korzystaniem z samochodu zastępczego objęte są obowiązkiem odszkodowawczym spoczywającym na zakładzie ubezpieczeń. Zastosowanie metody dyferencycyjnej do ustalenia faktu powstania szkody i jej wysokości prowadzi do wniosku, że koszty najmu samochodu zastępczego powiększyły pasywa poszkodowanej w porównaniu do stanu istniejącego przed powstaniem szkody. Jak wynika z zeznań K. P. samochód, który uległ uszkodzeniu w wypadku w dniu 16.03.2016r. był przez nią użytkowany w życiu codziennym, a po dniu wypadku istniała po stronie poszkodowanej potrzeba korzystania z pojazdu mechanicznego. Niesporną pomiędzy stronami procesu była okoliczność, że potrzeba korzystania z samochodu w bieżących realiach nie jest żadnym luksusem, ale wymogiem uczestnictwa w życiu społecznym, zawodowym, a także warunkiem zaspokojenia wielu podstawowych potrzeb.

W uchwale z 17.11.2011r., III CZP 5/11 Sąd Najwyższy stwierdził, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za uszkodzenie albo zniszczenie pojazdu mechanicznego niesłużącego do prowadzenia działalności gospodarczej obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego; nie jest ona uzależniona od niemożności korzystania przez poszkodowanego z komunikacji zbiorowej. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy stwierdził, że „odmienna jest sytuacja, w której doszło już do poniesienia przez poszkodowanego wydatków na uzyskanie pojazdu zastępczego w okresie remontu uszkodzonego pojazdu albo przez okres niezbędny do nabycia nowego pojazdu. Są to wydatki poniesione w następstwie zdarzenia szkodzącego, które by nie powstały bez tego zdarzenia, prowadzące do powypadkowego zmniejszenia majątku poszkodowanego, czyli straty (art. 361 § 2 KC). Przeważa w piśmiennictwie stanowisko, że muszą to być wydatki zmierzające do wyłączenia lub ograniczenia szkody i niewątpliwie są nimi koszty wynajmu pojazdu zastępczego w celu kontynuowania działalności gospodarczej lub zawodowej, ponieważ zapobiegają utracie określonych dochodów (art. 361 § 2 KC). Szkodę stanowią również konieczne wydatki związane ze zdarzeniem szkodzącym. Przy takim ujęciu, stratą w rozumieniu art. 361 § 2 KC są objęte także te wydatki, które służą ograniczeniu (wyłączeniu) negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu. Negatywnym następstwem majątkowym jest tu utrata możliwości korzystania z rzeczy, a więc utrata uprawnienia stanowiącego atrybut prawa własności. W takiej sytuacji poszkodowanemu przysługuje roszczenie o zwrot wydatków na najem pojazdu zastępczego nieprzeznaczonego do kontynuowania działalności gospodarczej lub zawodowej, można je bowiem uznać za stratę (art. 361 § 2 KC).

Sąd wskazał też, że nie wszystkie wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszania jej rozmiarów (art. 354 § 2, 362 i 826 § 1 KC). Na dłużniku powinien w związku z tym ciążyć obowiązek zwrotu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych, pozwalających na wyeliminowanie negatywnych dla poszkodowanego następstw, niedających się wyeliminować w inny sposób, z zachowaniem rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela a obciążeniem dłużnika. Nie jest celowe nadmierne rozszerzanie odpowiedzialności odszkodowawczej i w konsekwencji - gwarancyjnej ubezpieczyciela, co mogłoby prowadzić do odczuwalnego wzrostu składek ubezpieczeniowych.

W okolicznościach faktycznych sprawy zważyć należało, że pozwany ustalając odszkodowanie związane z najmem samochodu zastępczego uwzględnił na etapie tzw. likwidacji szkody stawkę ustaloną w umowie najmu z dnia 18 marca 2016r., a także koszt podstawienia i odbioru auta dla i od poszkodowanej. Wynika to wprost z pisma z dnia 22.06.2016r. zawiadamiającego poszkodowaną oraz powódkę o przyznaniu odszkodowania w kwocie 6.568,20 zł, która to kwota stanowi równowartość 28 dni najmu oraz kwoty 369 zł, za podstawienie i odbiór auta. Skoro zatem pozwany na etapie likwidacji szkody uwzględnił stawkę ustaloną przez strony umowy najmu, to nie można zgodzić się z twierdzeniem, że jest to stawka zawyżona, nieadekwatna do obowiązujących na rynku lokalnym oraz że stanowi naruszenie zasady uczciwości i lojalności w obrocie handlowym. Dodać należy, że w procesie nie przedstawiono żadnych dowodów na okoliczność obowiązujących stawek czynszu samochodów tej samej klasy, co udostępniony poszkodowanej, a z całą pewnością nie jest to okoliczność wymagająca do jej ustalenia wiadomości specjalnych. Przedstawienie stawek czynszu za samochód stanowiło obowiązek wynikający z rozkładu ciężaru dowodu, któremu pozwany nie sprostał w procesie.

Pozwany przekazał powódce czynsz najmu wraz z kosztami podstawienia i odbioru samochodu zastępczego za okres do dnia 14 kwietnia 2016r., tj. dnia przekazania poszkodowanej odszkodowania. W świetle zeznań K. P. należy mieć na uwadze, że poszkodowana liczyła się już długo przed otrzymaniem odszkodowania z tym, że szkoda zostanie rozliczona jako tzw. całkowita, co będzie się wiązać z pozostawieniem we władaniu poszkodowanej samochodu uszkodzonego i przekazaniem różnicy pomiędzy wartością samochodu przed i po szkodzie, z uwzględnieniem wartości pozostałości. O tym, że ubezpieczyciel w ten sposób rozliczy szkodę informował poszkodowaną rzeczoznawca po dokonaniu oględzin uszkodzonego samochodu. Rozmiar uszkodzeń samochodu również nie powinien budzić wątpliwości co do tego, że naprawa i dalsze korzystanie tego samochodu będzie nieopłacalne i nieuzasadnione ekonomicznie. Poszkodowana winna zatem jeszcze przed otrzymaniem odszkodowania poczynić starania o rozpoznanie lokalnego rynku w celu pozyskania informacji o możliwości nabycia kolejnego samochodu z chwilą otrzymania odszkodowania. Fakt, że pomimo przekazania poszkodowanej odszkodowania w kwocie 2.900 zł, nie nabyła ona w dniach następnych samochodu nie może obciążać pozwanego, albowiem zaniechanie poszkodowanej w tym zakresie nie jest objęte obowiązkiem odszkodowawczym pozwanego. Koszt korzystania z samochodu zastępczego po dniu 14 kwietnia 2016r. nie jest objęty obowiązkiem odszkodowawczym, jako nie pozostający w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą. Dodać należy, że K. P. zeznała, że termin odbioru od niej samochodu zastępczego był kilka razy zmieniony z winy pracownika powódki, a nadto w okresie po otrzymaniu odszkodowania powódka nie korzystała z pojazdu zastępczego, bo przebywała w tym czasie za granicą.

Okolicznością dodatkowo wskazującą na brak podstawy do uwzględnienia żądania jest wynikający z zeznań K. P. brak potrzeby korzystania przez nią z pojazdu zastępczego w okresie otrzymania odszkodowania. Jak wynika z zeznań K. P. po zawarciu umowy najmu pojazdu zastępczego poszkodowana przez kilka dni przebywała w miejscu zamieszkania, po czym wyjechała za granicę do pracy, a w okresie późniejszym z samochodu korzystał T. P., który nie był stroną umowy najmu. Świadek przyznała także, że w okresie poprzedzającym zwrot samochodu zastępczego przebywała za granicą, a ustalenie terminu i sposobu przekazania samochodu powódce zleciła synowej – M. P.. Kosztami korzystania z samochodu zastępczego powstałymi w okresie, kiedy poszkodowana nie używała samochodu nie może wobec tego być obciążony pozwany. Jakkolwiek T. P. jako współwłaściciel uszkodzonego samochodu R. (...) również poniósł szkodę, wynikającą z niemożności korzystania z pojazdu mechanicznego, to wobec nie zawarcia przez niego umowy najmu pojazdu zastępczego, pozwany nie jest obowiązany do refundacji poniesionych kosztów najmu w okresie, kiedy T. P. korzystał z takiego samochodu. Zgodnie z ust. 2 ogólnych warunków najmu pojazdów wypożyczony pojazd nie mógł być podnajmowany ani użyczony osobom trzecim, co w realiach sprawy skutkuje brakiem podstaw do zapłaty przez ubezpieczyciela na rzecz powódki czynszu za samochód zastępczy w okresie, w którym K. P. nie korzystała z niego. W procesie nie zostało wykazane, że K. P. zawierając umowę najmu działała w imieniu T. P., a okoliczność istnienia potrzeby korzystania przez niego z pojazdu zastępczego nie była przedmiotem dowodu.

Brak podstaw do uwzględnienia zarzutu nieważności umowy najmu samochodu zastępczego. Art. 660 k.c. nie wymaga dla zawarcia takiej umowy formy pisemnej pod rygorem nieważności, a skoro samochód został poszkodowanej przekazany (co wynika z protokołu zdawczo-odbiorczego) to nie budzi wątpliwości, że powódka złożyła oświadczenie woli potrzebne do zawarcia takiej umowy.

Dlatego też powództwo należało oddalić w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 2 kpc w zw. z § 2 pkt 3, § 15 ust. 1, 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015, poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w chwili wytoczenia powództwa. Zgodnie z art. 98 § 1 kpc strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. W myśl § 3 do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Zgodnie z art. 99 kpc stronom reprezentowanym przez radcę prawnego, rzeczownika patentowego lub Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Pozwany wygrał proces w całości, zatem poniesione przez niego koszty procesu winny zostać zwrócone. Na koszty procesu podlegające zwrotowi składają się koszty zastępstwa procesowego- 1.200 zł oraz uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł.